

тание. Азъ казвамъ и малкитѣ . . . да, безъ съмнѣние, защото «малкитѣ» сж които единъ день ще станатъ «голѣми»; най-младиятъ подпоручикъ носи въ себе си зародиша на тогозъ, отъ който единъ день, може би ще зависи сждбата на цѣлата страна, спасението на цѣлото национално здание.

Въ войната прѣзъ 1870 год., «въоръженния народъ» бѣше, който цѣликомъ взе участие въ нея и той е билъ способенъ за това. Министритѣ, бждщия канцлеръ, сжди, адвокати, доктори — всички сж били нѣкога, по-рано, на военна служба, или сега сж се намирали на нея, или сж били длѣжни да попаднатъ въ нея слѣдъ врѣме; слѣдователно, когато сж говорили на Бисмарка за плана на войната, то той е билъ въ състояние и да разбере този планъ; той никога не е давалъ абсурдно и противорѣчаще на военното искуство мнѣние. Той е познавалъ Фридриха и Наполеона почти на изустъ. Той е знаелъ какъ и по какви причини е билъ разбитъ Бенедекъ. А като е знаелъ всичко това, той е разбиралъ, че трѣбва да се съобрази съ мнѣнието на военнитѣ хора; и ето защо, всички, начиная отъ краля и до послѣдния, всички слѣпо сж вѣрвали, религиозно сж вѣрвали въ главния щабъ, а този щабъ се бѣше вече приготвилъ, и отъ 1868 год., т. е. само двѣ години слѣдъ Австро-Пруската война — поражението на Наполеона III е лежало вече въ неговата — на пруския главенъ щабъ — папка.*)

Не може да се отказва че «щастieto» е единъ крупенъ факторъ въ войната; но трѣбва да го имаме, или поне да се стараемъ да го имаме на страната си, а не противъ себе си. Но какво нѣщо е щастие? Мнозина погрѣшно прѣдполагатъ, че това е едно

*) Пруситѣ сж започнали войната съ 80 на 100 да излѣзнатъ побѣдители, а Французитѣ — 100 на 100 да бждатъ побѣдени.

